

Nieuws uit

D'n Nieuwe Hof

Steenuiltjes in de tuin

Opening natuurspeeltuin De Munt

Verslag Pubquiz voor leden

ZOMER 2026

IVN: *Instituut voor natuureducatie en duurzaamheid is een organisatie van vrijwilligers en beroepskrachten die streeft naar meer natuur en een duurzame samenleving.*

Lidmaatschap

Vriend van IVN: € 15,00 per jaar.

Vrienden ontvangen 4x per jaar ons afdelingsblad D'n Nieuwe Hof.

U kunt het bedrag van het lidmaatschap overmaken op: **IBAN: NL54RABO0127734988**

t.n.v. Penningmeester IVN VALKENSWAARD-WAALRE

Opzeggen van uw lidmaatschap dient te geschieden vóór 1 december van het lopende jaar.

Schriftelijk bij Suus Leenknecht of per e-mail: suus.leenknecht@gmail.com

Landelijk lidmaatschap: € 25,00 per jaar.

Met het landelijk lidmaatschap steunt u uw eigen vereniging en het landelijk IVN.

Is er in het "gezin" of samenlevingsvorm een 2e persoon landelijk lid dan kost dat € 16,70 per jaar.

Landelijke leden ontvangen naast ons afdelingsblad D'n Nieuwe Hof ook 4x per jaar het landelijk IVN-blad: Mens en Natuur.

Lidmaatschap jeugdvrienden (kinderen en jongeren tot 18 jaar): € 15,00 per jaar.

De website van onze afdeling is: <https://www.ivn.nl/afdeling/valkenswaard-waalre>

De website van de landelijke IVN is: <https://www.ivn.nl>

Natuureducatie Centrum D'n Nieuwe Hof,

Adres: Bosstraat 25, 5553 CK VALKENSWAARD, telefoon 040-2018395

Email: secretariaat@ivn-valkenswaard-waalre.nl

BESTUUR

Voorzitter	Jan Schutjes tel: 06-23269205	Valkenswaard
Secretaris	Yolanda Werson e-mail: secretariaat@ivn-valkenswaard-waalre.nl	Valkenswaard
Penningmeester	Suus Leenknecht	Waalre
Ledenadministratie	Suus Leenknecht	Waalre
Leden	Jan van Heeswijk	Valkenswaard
	Gerrit Klitsie	Valkenswaard

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave	pag. 3
Activiteitenoverzicht zomer	pag. 4
Voorwoord	pag. 5
Wist u dat....	pag. 6
Opening Natuurspeeltuin De Munt	pag. 7
Fotoverslag schoolactiviteit 't Loon	pag. 8
De Steenuil	pag. 10
Wandelexcursie Plateaux Scholenwerkgroep Aalst-Waalre	pag. 11
De sterrenhemel: zomer 2026	pag. 12
Geslaagde cursus vogelherkenning	pag. 14
De hoornaar: bedreiging voor de biodiversiteit?	pag. 16
Jaarverslag publiekswandelingen	pag. 17
Jaarverslag Natuurwerkgroep Valkenswaard	pag. 17
Aandacht voor biodiversiteit tijdens publiekswandeling	pag. 18
Bijdrage Tuinwerkgroep D'n Nieuwe Hof Valkenswaard	pag. 20
Verslag Pubquiz "Natuur in de Kempen"	pag. 21
IVN-wandeling rondom de hut van Mie Pils	pag. 22
Verslag Internationale Biodiversiteitsdag	pag. 22

Activiteitenoverzicht

Zomer 2026

Tuinwerkgroep D'n Nieuwe Hof Valkenswaard

Elke woensdagochtend van 10 tot 12 uur is de tuinwerkgroep actief bij D'n Nieuwe Hof, *die er overigens graag wat helpende handen bij wil hebben!*

Vlindertuin Waalre

Het hele jaar door wordt er (bij goed weer) door vrijwilligers onderhoud gepleegd op dinsdagmorgen van 10-12 uur.

Op woensdag 1 juli, zondag 9 augustus en woensdag 2 september is er een kindermiddag in IVN Vlindertuin Waalre.

De vlindertuin ligt in het bos bij de Blokvenlaan in Waalre-dorp. Tegenover huisnummer 43 ongeveer 150 meter het bospad volgen. Auto's s.v.p. parkeren aan de Blokvenlaan, fietsen kunnen bij de tuinpoort gestald worden.

Natuurwerkgroepen Valkenswaard en Waalre

Wilt u deelnemen aan de activiteiten op de zaterdagochtenden neem dan contact op met: Antoon Obbing voor Waalre, e-mail: antoon.obbing@gmail.com

Anthonie Crijns voor Valkenswaard, e-mail: anthoniecrijns@gmail.com

Publiekswandelingen

Vrijdag 3 juli: Op zoek naar de nachtzwaluw.

Het gaat goed met de nachtzwaluw. In en rond de heidevelden en naaldbosranden van Valkenswaard, Leende en Soerendonk zijn in voorgaande jaren 100 broedparen geteld.

De vogelwerkgroep Valkenswaard-Waalre organiseert een avondwandeling op zoek naar deze bijzondere vogel. Inschrijven kan via onze website.

Start 21.45 uur, duur: ongeveer 3 uur, maximaal tot 24.00 uur

Startpunt: Natuurpoort Achelse Kluis, De Kluis 1, Hamont-Achel, België

Zondag 27 september: Schotse Hooglanders in De Meeris.

Iedereen die van een inspirerende rondleiding in natuurgebied De Meeris in Waalre wil genieten, wordt bij deze uitgenodigd om met een IVN-gids op avontuur te gaan. We gaan samen ontdekken hoe de begrazing door Schotse Hooglanders bijdraagt aan het herstel van de biodiversiteit.

Start 10.00 uur, duur ongeveer 2,5 uur. Startpunt: parkeerplaats aan de Meercken, 5581 XA Waalre.

Zondag 18 oktober: Wandeling rond het Meertjesven.

Een herfstwandeling om te genieten van dit mooie seizoen.

Tijdens deze wandeling kun je kennis maken met talrijke verschijnselen in de natuur die de herfst zo interessant maken. Zo zal de gids vertellen over de verkleuring en aantastingen van de bladeren van bomen en struiken.

Je kunt het startpunt vinden op de zessprong aan het einde van de Vlasrootlaan (inrijden bij restaurant "De Treeswijkhoeve" aan de Valkenswaardseweg tussen Aalst en Valkenswaard) of vanuit Waalre aan het einde van de Bolksheuvel. De wandeling begint om 14.00 uur en duurt ongeveer 2 uur en is zoals altijd gratis.

Voorwoord

Valkenswaard, 2 juni 2026

Beste IVN-ers,

Met de komst van juni lijkt de zomer zich voorzichtig aan te dienen. We genieten van lange dagen, bloeiende bermen, zingende vogels en het groeiende groen om ons heen. Tegelijkertijd merken we steeds vaker dat het weer verandert. Langdurige droge periodes worden afgewisseld met hevige regenbuien, en warme dagen lijken steeds gewoner te worden.

Klimaatverandering wordt vaak besproken in termen van cijfers, modellen en wereldwijde ontwikkelingen. Maar de gevolgen zijn ook dichtbij zichtbaar. In onze eigen omgeving zien we beken die minder water voeren, planten die lijden onder droogte en dieren die moeite hebben om geschikte leefgebieden te vinden.

Toch biedt de natuur ook oplossingen. Een gezonde bodem houdt water vast tijdens droge perioden en kan overvloedige regen beter opnemen. Bomen zorgen voor verkoeling op warme dagen. Bloemrijke bermen, natuurlijke oevers en gevarieerde tuinen helpen planten en dieren om zich aan te passen aan veranderende omstandigheden. Natuur is niet alleen kwetsbaar voor klimaatverandering; zij is ook een belangrijke bondgenoot in het omgaan met de gevolgen ervan.

Een bijzonder voorbeeld zijn onze hagen en houtwallen. Waar zij vroeger vooral werden gezien als perceelafschieding, weten we nu dat ze een veel grotere betekenis hebben. Hagen bieden voedsel, beschutting en nestgelegenheid voor vogels, insecten en kleine zoogdieren. Ze verbinden natuurgebieden met elkaar en vormen groene snelwegen waarlangs soorten zich kunnen verplaatsen. Juist in een tijd van klimaatverandering zijn zulke verbindingen van groot belang. Dieren en planten trekken zich immers niets aan van gemeentegrenzen, provinciegrenzen of zelfs landsgrenzen. Een netwerk van hagen, bermen en kleine landschapselementen helpt soorten om nieuwe leefgebieden te bereiken en maakt onze natuur veerkrachtiger.

Daarom kunnen we allemaal een bijdrage leveren. Door meer groen in onze tuin toe te laten, regenwater op te vangen, ruimte te maken voor bloemen en insecten, of door een schutting te vervangen door een levende haag. Kleine maatregelen lijken misschien bescheiden, maar samen maken ze een groot verschil.

Bij IVN geloven we dat kennis, betrokkenheid en verwondering de basis vormen voor een duurzame toekomst. Wie de natuur leert kennen, gaat haar ook waarderen en beschermen. Juist nu is het belangrijk om niet alleen naar de uitdagingen te kijken, maar ook naar de kansen die de natuur ons biedt.

Laten we deze zomer genieten van alles wat groeit, bloeit en leeft om ons heen. En laten we tegelijkertijd werken aan een omgeving die bestand is tegen de veranderingen van morgen. Want een klimaatbestendige en natuurrijke leefomgeving begint vaak verrassend dichtbij: in onze eigen straat, tuin of natuurgebied.

Ik wens u veel leesplezier en vooral veel mooie natuurmomenten toe deze zomer.

Jan Schutjes,
Voorzitter

Wist u dat?.....

- De cursisten en de leden van de Vogelwerkgroep weer enthousiast waren over de cursus Vogelherkenning.
- Er inmiddels weer 25 mensen op de wachtlijst staan voor een nieuwe cursus.
- De pubquiz een groot succes was.
- Er wordt nagedacht over andere leuke activiteiten voor leden.
- De publiekswandelingen vanaf maart weer van start zijn gegaan.
- Deze wandelingen tot nu toe met prima wandelweer EN een goede opkomst hebben plaatsgevonden.
- Een lezing over uilen op 13 oktober gepland staat voor belangstellenden.
- Informatie over die lezing op onze site komt.

Natuurspeeltuin De Munt: spelen, ontdekken en leren in de natuur

Op 22 april werd in Dommelen onder grote belangstelling natuurspeeltuin De Munt officieel geopend. Wat ooit begon als een idee van betrokken inwoners en kinderen uit de wijk, is uitgegroeid tot een prachtige groene ontmoetingsplek waar spelen, natuurbeleving en natuureducatie samenkomen.

De speeltuin ligt aan het Dukaathof, aan de rand van het Keersopdal. Een locatie die niet toevallig is gekozen. In de afgelopen jaren is hier veel nieuwe natuur ontwikkeld met bloemrijke hooilanden, groensingels, inheemse bomen en vochtige bosjes. De natuurspeeltuin vormt daarop een mooie aanvulling en nodigt kinderen uit om deze natuur spelenderwijs te ontdekken.

Wat De Munt bijzonder maakt, is dat de speeltuin is ontstaan uit burgerinitiatieven. Tijdens bewonersbijeenkomsten ontstond het idee voor natuurlijk spelen in de wijk. Tegelijkertijd werd door voormalig kinderburgemeester Jesse van Liemde en zijn vriend Jens een petitie ingediend voor een natuurspeeltuin. Door de samenwerking tussen bewoners, kinderen en gemeente konden de plannen werkelijkheid worden.

In de speeltuin draait alles om avontuur en natuurbeleving. Kinderen kunnen er klimmen en klauteren op natuurlijke speeltoestellen, spelen met water en zand, hutten bouwen, hun evenwicht testen en vanuit een kleine uitkijktoren het omliggende landschap verkennen. Ook zijn er wilgenhutten, een klimboom en een vogelnest-schommel. De inrichting stimuleert niet alleen beweging, maar ook nieuwsgierigheid naar de natuur.

Voor het IVN is vooral het educatieve karakter van De Munt interessant. Tijdens de opening was IVN Valkenswaard-Waalre aanwezig met activiteiten en informatie. Daarnaast werkt het IVN samen met de gemeente aan verdere ideeën om kinderen tijdens het spelen meer te laten leren over planten, dieren en biodiversiteit. Daarmee wordt de speeltuin meer dan alleen een speelplek; het wordt een plek waar jonge natuurliefhebbers hun eerste ontdekkingen kunnen doen.

In een tijd waarin kinderen steeds minder vanzelfsprekend buiten spelen, laat De Munt zien hoe belangrijk groene speelplekken zijn. Wie als kind kikkers, insecten, bloemen en vogels leert kennen, ontwikkelt vaak vanzelf meer waardering voor natuur en landschap. Juist die betrokkenheid hebben we nodig om ook in de toekomst zorgvuldig met onze leefomgeving om te gaan.

De opening van De Munt is daarom niet alleen een feestelijk moment voor Dommelen, maar ook een mooi voorbeeld van hoe inwoners, gemeente en natuurorganisaties samen kunnen werken aan een groenere en natuurvriendelijkere leefomgeving. Een plek waar kinderen niet alleen spelen, maar ook leren kijken, verwonderen en ontdekken.

"Wie de natuur van dichtbij leert kennen, gaat er vanzelf meer om geven. De Munt biedt daarvoor een prachtige kans, midden in het groen van Dommelen."

Jan Schutjes

Natuurspeelplaats De Munt
Foto: Visit Valkenswaard

Fotoverslag schoolactiviteit 't Loon

Afgelopen mei kwamen de leerlingen van groep 7 (en van 1 school groep 6) uit Aalst-Waalre weer naar 't Loon voor de jaarlijkse Loonwandeling.

Op en rondom het erf van Annelies waren 4 posten klaargezet. Er werd weer aandachtig geluisterd, gepuzzeld, door microscopen gekeken etc.

De kinderen (en hulpouders) hebben weer een hoop ontdekt over bijen, de houtwal, bomen en de geschiedenis van Loon.

De Steenuil

De steenuil is het kleinste uiltje dat in ons land voorkomt. Mannetje en vrouwtje zien er nagenoeg hetzelfde uit. Beiden hebben een lengte van ongeveer 22 cm.

Alleen het dwerguiltje is nog kleiner. Niet groter dan een spreeuw. Maar dwerguiltjes komen in ons land niet voor. Daarvoor moet je naar de hogere gebergten van Midden- en Oost-Europa en Scandinavië.

De steenuil is een standvogel die het gezelschap van de mens opzoekt, en dus te vinden is in cultuurland: boerderijen met bosjes en bomen, open terrein met knotwilgen, houtwallen, boomgaarden, enz.

Ikzelf ben geboren in het buitengebied met een weids uitzicht op velden, weilanden en bossen. Aan ons nieuwgebouwde huis stonden nog een aantal oudere gebouwen: een schuur, een kippenhok, een paardenstal. Maar ook een boomgaard, een grote tuin en een hoge haag als afscheiding. Met ook daar een aantal bomen.

Vaak was daar een heel apart geluid te horen. Wel herkenbaar als de roep van een vogel, maar welke? Dat was de vraag. De uilenwerkgroep bracht uitkomst! Het bleek een koppeltje steenuiltjes te zijn, dat nestelde in de schuur. Niet altijd even handig, want als ramen en deuren dicht waren, was het nest niet bereikbaar.

Dus werd er een mooie nestkast gemaakt, die buiten in een boom geplaatst werd. En ja hoor! Dit nieuwe "huisje" werd dankbaar aanvaard. En sinds die tijd wordt er al jaren achter elkaar gebruik van gemaakt.

Elk jaar komen de mensen van de uilenwerkgroep de nestkast schoonmaken en controleren en steeds opnieuw wordt er succesvol gebroed. Alle uiltjes worden zorgvuldig gewogen en gemiddeld, en ze mogen ook op de foto! Hopelijk hebben ze het voorlopig nog naar hun zin en mogen er nog veel jonge uiltjes het levenslicht zien op deze mooie plek.

Nelly van der Burgt

Wandelexcursie Plateaux Scholenwerkgroep Aalst-Waalre

Op zaterdag 30 mei nam Eelke van de Sande ons mee naar de Plateaux, in Bergeijk, net voor de Belgische grens. Eelke was de afgelopen jaren voor onze scholenwerkgroep de schoolcontactpersoon van OBS Ekenrooi. Nu zijn dochter de basisschool gaat verlaten, stopt Eelke als schoolcontactpersoon.

In zijn dagelijks leven is hij Boswachter Natuurbeheer bij Natuurmonumenten. Eelke nam ons mee op een wandeling langs en over de vloeiveides. Hij vertelde over de geschiedenis, het ambacht vloeien en samen hebben we leuke flora en fauna gespot.

Natuurmonumenten heeft het gebied in 1982 aangekocht om het weer in ere te herstellen. Het Maaswater wordt hier via een kanaal het gebied ingeleid. Een uitgekiend stelsel van kanaaltjes, sloten, stuwtjes en aquaducten zorgt er vervolgens voor dat de weiden bevoeid worden met dit voedsel- en kalkrijke water. Als het water op de weiden aankomt, wordt het verder verdeeld door het plaatsen van graszoden.

De percelen zelf zijn golvend en hellend aangelegd. Golvend, omdat hierdoor het water bovenop 'de golf' in kleine greppeltjes, 'zoeffjes' genoemd, ingelaten kan worden en het daarna aan de oppervlakte afstroomt. Hellend, omdat zo het hele perceel van voor naar achteren bevoeid wordt. Het ongebruikte 'restwater' wordt via een fijn vertakt netwerk naar laaggelegen plaatsen en vennen geleid.

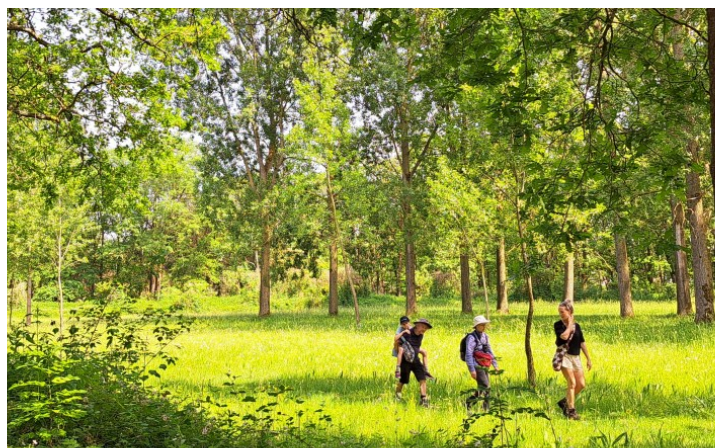
Onderweg liet de koekoek zich regelmatig op de achtergrond horen en de boompieper toonde zijn kenmerkende vliegkunsten. We volgden de bestaande wandelroute, maar mochten onder begeleiding van Eelke, ook echt op de vloeiveides wandelen. We zagen de 'zoeffjes' en de witte kalkafzetting van het doorgestroomde water. Na veel speurwerk ontdekten we ook de addertong. (met dank aan Ank en Ursula)

Het was een prachtige warme dag, waarbij we de voeten niet helemaal drooghielden; onderweg liepen we af en toe door behoorlijk nat terrein. Maar dat hadden we er graag voor over.

Eelke, heel erg bedankt voor de interessante wandelexcursie, maar ook voor al je inzet en betrokkenheid bij onze werkgroep.

Scholenwerkgroep Aalst-Waalre

STERRENHEMEL ZOMER 2026

Sterrenhemel

De komende periode wordt het laat donker. Mede vanwege de zomertijd laten de sterren zich in de zomer pas na 22.00 uur zien. In de komende weken kunnen we een aantal opvallende sterren zien.

Hoog boven ons zien we het duidelijk herkenbare sterrenbeeld Grote Beer. De 7 heldere sterren vormen de bekende steelpan. De steel van de pan is rond middernacht naar het zuiden / zuidwesten gericht. Trekken we de gekromde steel door dan komen we bij een heldere ster uit. Deze ster heet Arcturus (Berenhoeder) en maakt onderdeel uit van het sterrenbeeld Boötes, in het Nederlands de Ossenhoeder.

Als we de gekromde steel verder doortrekken naar de horizon, dan komen we wederom bij een heldere ster, Spica (Latijnse naam en betekent Korenaar) genaamd. Deze ster ligt dicht bij de zuid-westelijke horizon. (eind juli om 23.00 uur, ca. 15 graden boven de zw-horizon) Deze ster behoort tot het sterrenbeeld Maagd. Het sterrenbeeld Maagd maakt onderdeel uit van de Dierenriem, ook de Zodiac genoemd.

De cirkel die gevormd wordt door alle 12 sterrenbeelden van de Dierenriem met elkaar te verbinden wordt de ecliptica genoemd en geeft de baan van de zon (en van de planeten) aan de hemel weer, gedurende het jaar. In de afbeelding is dat de lijn met de streepjes. Deze tijd van het jaar zijn drie heldere sterren te zien, die de zg. Zomerdriehoek vormen. Twee van deze sterren bevinden zich rond middernacht hoog aan de hemel, dus hoofd in de nek! Dit zijn Deneb, de helderste ster van het sterrenbeeld Zwaan en Wega, de helderste ster uit het sterrenbeeld Lier (muziekinstrument van Orpheus, zoon van Apollo, uit de Griekse mythologie).

De derde ster Altair, maakt deel uit van het sterrenbeeld Arend.

Planeten zichtbaarheid

Vanaf eind juli tot medio augustus, is Mercurius in de ochtend te vinden aan de noordoostelijke horizon, voor zonsopkomst.

Venus kunnen we 's avonds vinden boven de noordwestelijke horizon direct na zonsondergang.

Mars is de komende periode te zien in de ochtend, boven de oostelijke horizon.

Saturnus is in juli (in de nanacht) en augustus vanaf middernacht zichtbaar in het sterrenbeeld Vissen aan de zuidoostelijke hemel.

Meteorenregen de Perseïden

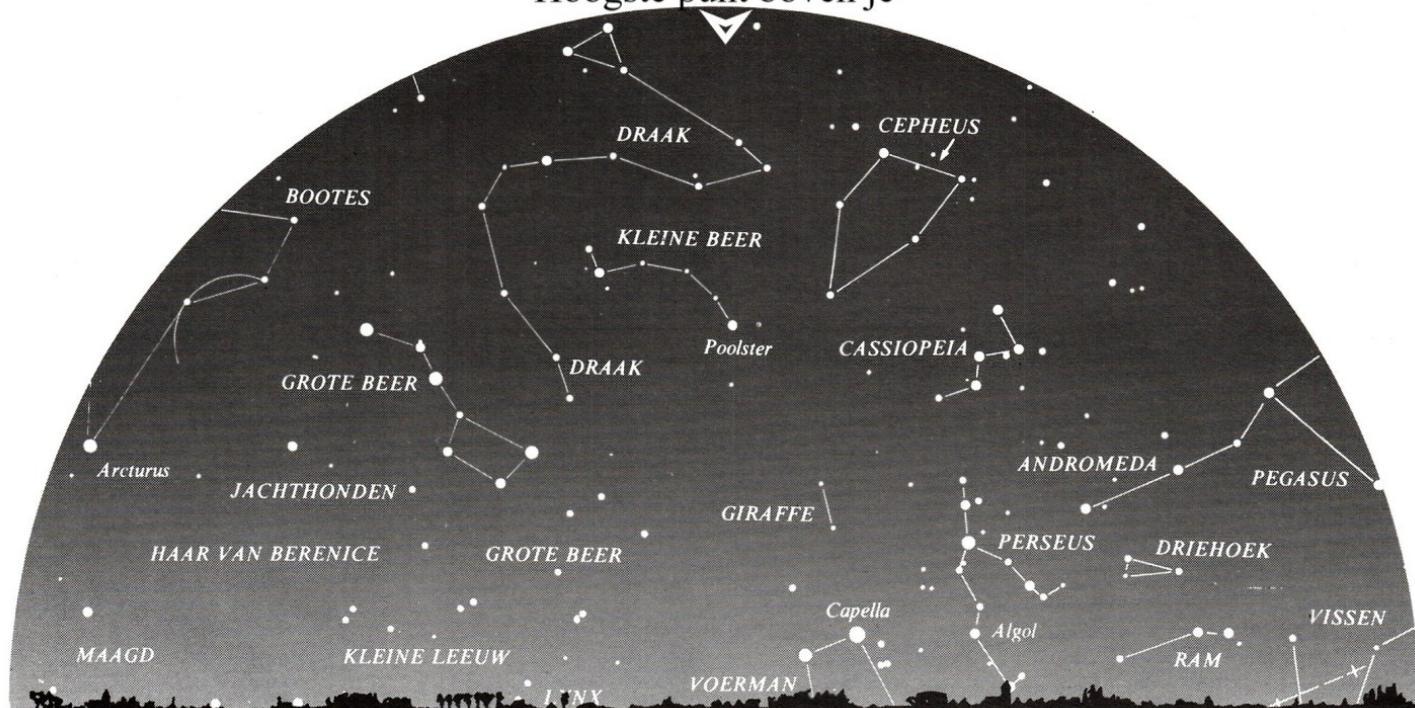
In augustus is de bekende jaarlijkse meteorenregen, de Perseïden, te zien. Van eind juli tot 24 augustus is deze meteorenzwerm actief, met 12 en 13 augustus als hoogtepunt. Dan is het nieuwe Maan geweest, dus zal er geen storend maanlicht zijn. Deze meteoren worden ook wel "Laurentius tranen" genoemd, naar de heilige Laurentius, die op 10 augustus zijn feestdag heeft.

Zonsverduistering

Op woensdag 12 augustus is er een gedeeltelijke (ca. 90 %) zonsverduistering te zien. Vanaf ca. 19.15 uur begint het eerste contact van de Maan met de Zon. Het maximum voor ons is om ca. 20.10 uur, slechts 8 graden boven de westelijke horizon, en de bedekking eindigt om ca. 21.00 uur, ruim 5 minuten voor zonsondergang. Omdat de Zon en de Maan zo laag staan, moet je een vrije westelijke horizon opzoeken.

Emile Weijters

Hoogste punt boven je

West Noordelijke horizon

Noord

Oost

Hoogste punt boven je

Oost Zuidelijke horizon

Zuid

West

Geslaagde cursus vogelherkenning 2026

Als het einde van het kalenderjaar nadert steken leden van de Vogelwerkgroep “de koppen bij elkaar”. Zo ook in het laatste kwartaal van 2025.

Dan bespreken ze de jaarlijks terugkerende vragen:

1. Organiseren we weer een basiscursus vogelherkenning?
2. Wie gaat daar actief aan bijdragen?

Nou is de basis van de Vogelwerkgroep stevig. Daar zijn wij als vrijwilligers ook trots op. We hebben een leuke groep die graag samen optrekt. Dat laatste is een groot voordeel. We hebben diverse leden die gevraagd en ongevraagd op de een of andere manier actief willen bijdragen aan welke activiteit dan ook. Vraag 1 is dan ook al snel beantwoord. Natuurlijk gaan we voor een nieuwe cursus. Daar wordt niet aan getwijfeld. Dit motiveert al voor de beantwoording van vraag 2. Maar vraag 2 is breder dan je in eerste instantie denkt. Het gaat minimaal om de volgende onderdelen:

1. Wie helpt mee om de cursus op te zetten? In de basis is de cursus al klaar, maar deze kan en moet wel verbeterd worden.
2. Wie verzorgt de cursusavonden?
3. Wie zorgt voor de organisatie als het gaat om inschrijvingen, betalingen voor deelname, afmelden als de groep ‘vol’ is, bijhouden lijst reservekandidaten e.d.?
4. Wie zorgt tijdens de avonden voor opening van het gebouw en koffie / thee e.d.?

5. Wie ondersteunt de wandelingen die we met de cursisten gaan houden?

Het lijkt heel wat, maar eigenlijk loopt het voor vraag 2 ook als een speer. Eén van de leden zorgt voor de inschrijvingen e.d.. Er zijn zes leden die diverse middagen bij elkaar komen om de opzet van de cursus op te pakken. Er zijn twee leden die aangeven te zorgen voor koffie en thee (natuurlijk met een koekje). Er zijn direct vier leden die daadwerkelijk voor de groep gaan staan om de cursus te verzorgen.

En wisselend over de 6 wandelingen steken veel leden hun vinger op om samen met een groepje cursisten op pad te gaan. Kortom: leuk voor de vrijwilligers zelf en goede reclame voor het IVN.

Snel na de opening van de inschrijving worden we overspoeld met verzoeken om deel te nemen. Zoveel zelfs dat we aanvankelijk 18 mensen moeten teleurstellen. We bieden hen aan om hun gegevens te bewaren, zodat zij met voorrang kunnen deelnemen aan de cursus van 2027. In totaal gaan 21 mensen de cursus wel volgen. Al snel worden zij op de hoogte gebracht van het schema van de cursus (zie figuur 1).

Figuur 1

IVN Vogelherkenningscursus 2026

Agenda Vogelherkenningscursus 2026			
Datum:	Activiteit:	Locatie:	Tijd:
dinsdag 24 februari 2026	Standvogels en overwinteraars	IVN-gebouw: Theorie	19:30-22:00 uur
zaterdag 28 februari 2026	Vogelwandeling	Vertrek IVN-gebouw: Kleine- en Grote Meer	08:00-11:00 uur
dinsdag 10 maart 2026	Watervogels	IVN-gebouw: Theorie	19:30-22:00 uur
zaterdag 14 maart 2026	Vogelwandeling	Vertrek IVN-gebouw: Visvijvers Valkenhorst	08:00-11:00 uur
zaterdag 21 maart 2026	Vogelwandeling	Vertrek IVN-gebouw: Soerendonks Goor e.o.	08:00-11:00 uur
dinsdag 7 april 2026	Broedvogels	IVN-gebouw: Theorie	19:30-22:00 uur
zaterdag 11 april 2026	Vogelwandeling	Vertrek IVN-gebouw: Malpie	08:00-11:00 uur
zaterdag 25 april 2026	Vogelwandeling	Vertrek IVN-gebouw: Thorn de Koningsteen	07:00-12:00 uur
dinsdag 12 mei 2026	Broedvogels	IVN-gebouw: Theorie	19:30-22:00 uur
zaterdag 16 mei 2026	Vogelwandeling	Vertrek IVN-gebouw: Achelse Kluis	08:00-11:00 uur

Theorie en Praktijk

Theorie

Zoals je aan figuur 1 kunt zien, wordt de training opgedeeld in vier avonden theorie en zes wandelingen in en (net) buiten Valkenswaard. De theorie-avonden houden we zo luchtig mogelijk. Er moet gelachen worden en we proberen ook humor in de inhoud van de training te brengen. We proberen naast een aantal basiszaken de training te voorzien van veel foto's, video's, zang (van de vogels en niet van ons, maar dat had je al begrepen toch?), cijfermateriaal over broedparen e.d., "weetjes" en praktische tips.

Per soort vogel die we behandelen hebben we een vaste format voor de sheets. Voor het tonen van fotomateriaal en video's maken we bijna volledig gebruik van ons eigen vogelfotobestand dat wordt gevuld door een aantal actieve fotografen binnen de Vogelwerkgroep.

Het mooie daarvan is dat we zo steeds meer foto's kunnen laten zien maar ook de verschillen tussen man en vrouw en jonge vogels (juvenielen) met bijbehorende biotopen. En hebben we een foto niet dan proberen we die alsnog te maken.

En natuurlijk ontkomen de cursisten er niet aan om tijdens de theorie-avonden te laten zien of ze ook iets van ons hebben opgestoken. Een mooie test voor hen maar ook voor ons. Want het blijft natuurlijk altijd de vraag of we de cursus didactisch wel op een juiste wijze vorm geven en verzorgen.

Praktijk

Iedereen zal begrijpen dat theorie leuk is, maar de praktijk is vele malen mooier en leuker. Dit is overigens wel een beetje van het weer afhankelijk maar toch. Buitenspelen daar houden we allemaal wel van. Zes keer gaan we met de cursisten op pad.

We laten hen de verschillen zien tussen diverse biotopen. We laten ze beleven dat sommige vogels later terugkeren van de trek dan andere soorten. We laten ook heel bewust zien dat de verschillen tussen soorten vaak zo subtiel zijn dat een aantal van ons zelf ook problemen heeft met het vaststellen van de soort. Gelukkig geven dan de zang en het gedrag vaak de oplossing. We geven dit ook zonder blikken of blozen toe. Want

zeg nou eerlijk. Wie kent de uiterlijke verschillen tussen een veld- en een boomleeuwerik en een graspieper en een boompieper nou helemaal van buiten. Een enkeling wel maar de meesten niet. Laat staan als we een fitis of een tiftjaf tegen komen. Is een oogstreepje wat meer opvallend of niet? Zijn de poten nou donker tegen het zwarte aan of donkerrood? Nee, de meesten van ons wachten dan ook op de zang en/of het gedrag dat vertoond wordt. Gelukkig is daar vaak wel een duidelijk verschil in te vinden.

Wat heeft het opgeleverd?

Ja dat is een lastige vraag. Het is maar net wat je wilt weten. Maar een aantal zaken is wel duidelijk. We noemen er een paar.

1. Deze is het makkelijkste: we hebben samen 108 soorten vogels gezien en/of gehoord. Zeer de moeite waard voor iedereen (zie bijlage 1).
2. Nog een makkelijke: voor 2027 hebben we al weer een overboekte groep cursisten (25 aanmeldingen).
3. We hebben zowel over de theorielessen als de wandelingen en de wijze van begeleiding heel veel complimenten gekregen. Dat geeft zagezegd de burger moed om hiermee door te gaan.
4. De cursus heeft de meerwaarde aangetoond van ons eigen foto- en videobestand. Nagenoeg geen foto's meer van derden.
5. Het IVN heeft er zeven nieuwe leden bij en onze werkgroep drie.
6. De belasting is voor sommigen van ons groot. Dan gaat het veelal om leden die betrokken zijn bij de opzet en het verzorgen van de cursus en de wandelingen naast de publiekswandelingen en vogelinventarisaties in die periode.
7. We hebben de vraag gekregen of er ook een vervolgcursus komt. Daar wordt nu over nagedacht door een aantal leden van de werkgroep.
8. En heel belangrijk: veel van de ex-cursisten gaan nu anders naar buiten. Ze luisteren en kijken meer en gericht en sommigen gaan meer fotograferen. Een nieuwe dimensie voor hen.

Conclusie

Een geslaagde cursus voor het IVN, voor de Vogelwerkgroep en de cursisten.

*Fred Emmerik
De vogelwerkgroep*

De hoornaar: bedreiging voor de biodiversiteit?

De laatste jaren krijgt de hoornaar veel aandacht. Regelmatig verschijnen berichten over grote nesten, steken en mogelijke schade aan bijen. Daardoor ontstaat soms het beeld dat elke hoornaar een gevaar vormt voor de natuur. Maar klopt dat wel?

De Europese hoornaar

De Europese hoornaar is een inheemse soort die van nature in Nederland voorkomt. Met een lengte van soms meer dan drie centimeter is het de grootste wespesoort van ons land.

Ondanks zijn indrukwekkende uiterlijk is de Europese hoornaar doorgaans niet agressief en speelt hij een nuttige rol in het ecosysteem.

Europese hoornaars jagen op vliegen, muggen, rupsen en andere insecten. Daarmee helpen zij bij het in stand houden van een natuurlijk evenwicht. Voor de biodiversiteit vormt deze soort geen bedreiging; zij maakt er juist onderdeel van uit.

De Aziatische hoornaar

Anders ligt dat bij de Aziatische hoornaar. Deze uitheemse soort is vanuit Azië in Europa terechtgekomen en heeft zich inmiddels ook in Nederland gevestigd. De Aziatische hoornaar jaagt onder meer op honingbijen, maar ook op wilde bijen, zweefvliegen en andere insecten.

Omdat veel van deze insecten een belangrijke rol spelen bij de bestuiving van planten, wordt de Aziatische hoornaar beschouwd als een invasieve exoot die aandacht verdient.

Is de Aziatische hoornaar een bedreiging?

De Aziatische hoornaar kan lokaal negatieve effecten hebben op populaties van bestuivende insecten. Vooral bijenhouders maken zich zorgen over de druk op honingbijenvolken.

Tegelijkertijd is het belangrijk de impact in perspectief te plaatsen. De achteruitgang van insecten en biodiversiteit wordt vooral veroorzaakt door factoren zoals:

- verlies van leefgebied;
- intensieve landbouw;
- gebruik van bestrijdingsmiddelen;
- stikstofbelasting;
- klimaatverandering.

De Aziatische hoornaar vormt daarmee een extra drukfactor, maar is niet de belangrijkste oorzaak van het verlies aan biodiversiteit.

Vallen of gerichte bestrijding?

De opkomst van de Aziatische hoornaar heeft geleid tot verschillende aanpakken. Sommige imkerverenigingen delen op grote schaal valpotten uit aan inwoners om hoornaars weg te vangen. Deze aanpak komt voort uit de begrijpelijke wens om honingbijen te beschermen.

Vanuit biodiversiteitsperspectief bestaat hierover echter discussie. Veel vallen zijn niet selectief en kunnen naast Aziatische hoornaars ook andere insecten vangen, zoals vliegen, nachtvlinders, wespen en soms zelfs wilde bijen. Juist deze soorten zijn van groot belang voor een gezond ecosysteem.

Hier ontstaat een verschil in benadering. Imkers richten zich in de eerste plaats op de bescherming van honingbijen en bijenvolken. Natuurorganisaties zoals het IVN kijken naar de effecten op de biodiversiteit als geheel. Vanuit die bredere blik verdient een aanpak de voorkeur die zo min mogelijk schade toebrengt aan andere insectensoorten.

Daarom wordt vaak gekozen voor:

- het melden van waarnemingen;
- het opsporen van nesten;
- gerichte bestrijding van gevonden nesten;
- het verbeteren van leefgebieden voor insecten.

Wat kunnen we zelf doen?

Iedereen kan bijdragen aan een grotere biodiversiteit door:

- inheemse bloemen en struiken aan te planten;
- minder bestrijdingsmiddelen te gebruiken;
- bloemrijke bermen, heggen en houtwallen te behouden;
- nestgelegenheid voor wilde bijen en andere insecten te creëren.

Gezonde ecosystemen zijn veerkrachtiger en beter bestand tegen de komst van nieuwe soorten.

Conclusie

De Europese hoornaar is een waardevolle inheemse soort en vormt geen bedreiging voor de biodiversiteit. De Aziatische hoornaar is een invasieve exoot die lokaal negatieve effecten kan hebben op bestuivende insecten en daarom aandacht vraagt.

Tegelijkertijd vraagt de bestrijding van deze soort om zorgvuldigheid. Vanuit het oogpunt van biodiversiteit is het belangrijk om niet alleen naar één soort, zoals de honingbij, te kijken maar naar het gehele ecosysteem. Daarom sluit gerichte opsporing en bestrijding van nesten beter aan bij de uitgangspunten van het IVN dan het massaal inzetten van niet-selectieve vallen.

Biodiversiteit beschermen betekent niet alleen ongewenste soorten bestrijden, maar vooral zorgen dat zoveel mogelijk planten- en diersoorten een gezonde plek behouden in ons landschap.

Aangeleverd door Jan Schutjes

Jaarverslag 2025 Publiekswandelingen

In 2025 zijn 12 publiekswandelingen georganiseerd. Er waren 8 gebiedswandelingen en 4 vogelwandelingen. De gebiedswandelingen waren onder begeleiding van 6 IVN-gidsen.

De vogelwandelingen werden begeleid door vrijwilligers van Vogelwerkgroep IVN Valkenswaard-Waalre. Sommige gidsen kozen er voor om met een maximaal aantal geïnteresseerden op pad te gaan. Er werd gewerkt met voorinschrijving via de website.

Er is in 2025 voor het eerst ook een wandeling georganiseerd op een doordeweekse dag. Hier was ruim voldoende belangstelling voor. Eén wandeling is afgelast vanwege te hoge temperaturen.

Eén vogelwandeling (nachtzwaluwwandeling) werd gelopen met strenge regels vanwege aanwezigheid van zwijnen in het wandelgebied.

De wandelomstandigheden varieerden van ijzig koud tot prima wandelweer. In totaal hebben ruim 280 mensen genoten van onze publiekswandelingen. De reacties na afloop waren heel positief.

*Namens de werkgroep publiekswandelingen
Yolanda Werson*

Jaarverslag 2025 Natuurwerkgroep Valkenswaard

De twaalf leden van de WOKLE groep (Werkgroep Onderhoud Kleine Landschaps Elementen) zijn weer zeer actief geweest het afgelopen jaar. We zijn samen aan verschillende projecten bezig geweest voor Natuurmonumenten, Brabants Landschap en de gemeente Valkenswaard.

Zoals elk jaar staan er vaste werkzaamheden op onze kalender zoals het knotten van de wilgen aan de Dommel in het zuiden van onze gemeente. We knotten de wilgen om en om zodat de vogels en vleermuizen hun oriëntatie niet kwijt raken. Met ladders, handzagen en tangen zorgen we dat de wilgentenen op rillen tussen de bomen komen.

Afgelopen jaar hebben we veel wilgentenen opgehaald aan de oostkant van de Dommel om te gebruiken voor het vlechtwerk en de arcade bij het "blote-voetenpad". Enkele van onze vrijwilligers zijn daar ook erg actief mee bezig en houden dit pad goed bij!

Ook maken we een aantal wind-singels in de natuur weer schoon om de ondergrond en lage begroeiing meer kans te geven.

Vaak is het mooi om een bepaalde boom de gelegenheid te geven om vrij uit te groeien door enkele andere bomen en struiken weg te halen. Het is prachtig om een boom in volle glorie te zien staan die geen last heeft van omringend opschot.

We hebben ook het ven achter "Stal Tops" afge maakt. Het ven krijgt nu weer licht en lucht. Hier zijn we toch acht zaterdagochtenden mee bezig geweest.

Verder zijn we nog even bezig geweest om het stuk "oude spoor" af te maken en de laatste resten op te ruimen. Hier krijgt de natuur weer de vrije hand. Ook een ven aan de Leenderweg krijgt weer mogelijkheden omdat we er de berken en dennen hebben uitgetrokken.

We werken, van oktober tot begin maart, elke zaterdagochtend van 9.00 tot 12.00 uur ergens rondom Valkenswaard.

Anthonie Crijns

Aandacht voor biodiversiteit tijdens publiekswandeling

In de Week van de Biodiversiteit 2026 vond op 20 mei de wandelexcursie Aalsterheide en Achtereinds Laag plaats.

In de Week van de Biodiversiteit vragen natuurorganisaties extra aandacht voor de soortenrijkdom aan planten en dieren. Die extra aandacht heeft natuurlijk een reden. 45% van de Nederlandse soorten wordt bedreigd en dreigt te verdwijnen.

Vorig jaar richtte de werkgroep Biodiversiteitsherstel zich in deze actieweek op basisschoolleerlingen en hun ouders met het aanbieden aan alle basisscholen in Valkenswaard en Waalre van het Natuurboek Soortenschat, Kindercanon van de Lage Landen van Geert-Jan Roebers. Dit jaar staat de wandeling Aalsterheide en Achtereinds Laag in het teken van het biodiversiteitsweek.

Onderlinge relaties

Biodiversiteit gaat over soortenrijkdom, verscheidenheid aan erfelijke eigenschappen en ecosystemen. Biodiversiteit gaat ook over de onderlinge relaties tussen soorten. Soorten hebben elkaar nodig om te overleven. De een kan voedselbron zijn voor de ander. Er kan ook sprake zijn van een symbiotische relatie. Eén soort heeft daarbij sowieso voordeel van de relatie en soms beide. Maar hoe maak je die relaties aanschouwelijk? Tijdens de wandeltocht dienden zich een aantal mogelijkheden aan om het in verhalende zin voorstelbaar te maken.

Aanschouwelijk maken

De klit, het jacobskruiskruid, het boerenwormkruid en de stinkzwam hebben elk hun eigen verhaal. Op de route van de wandeling komen we ze tegen.

Met zijn grote bladeren is de grote klit een opvallende verschijning. Wild mijdt de plant vanwege het onsmakelijke blad. Tegen de tijd dat de stekelige vruchten rijp zijn veranderen de bladeren van smaak en komen dieren zoals reeën er graag van eten. De kans dat de ronde zaadomwindsels met zaden aan de vacht blijven hangen is dan groot. Meeliftend in de dierenvacht zullen de zaden elders worden afgezet en kunnen ontkiemen.

De plant beschermt zich op een slimme manier totdat de vruchten rijp zijn. Net zo vernuftig weet

de plant dieren te verleiden als de tijd er rijp voor is en de zaden klaar zijn voor verspreiding.

de grote klit

Het voor veel dieren giftige jacobskruiskruid zorgt ervoor dat de plant volledig beschikbaar is als voedselbron en waardplant voor vele insecten. De zebrarups van de jacobsvlinder eet probleemloos van de plant en wordt zelf giftig voor zijn natuurlijke vijanden. Een slimme verdedigingsstrategie van plant en rups om belagers van het lijf te houden.

Grote grazers met buikklachten die door parasieten worden veroorzaakt, genezen door het eten van boerenwormkruid. Het kruid bevat een effectieve stof (thujon) die parasitaire wormen bestrijdt in het maagdarmkanaal van de grazers. Bijzonder dat de dieren de medicinale werking kennen.

Het zijn allemaal voorbeelden van onderlinge relaties tussen soorten. Met het verdwijnen van de ene soort heeft dat gevolgen voor de andere. Soms zijn relaties zo innig dat een soort niet kan voortbestaan zonder de ander (Bron: Jeroen Helmer, Wildernis in eigen land, Lemniscaat, 2024).

Omgevingsbiom

De stinkzwam verradt zijn aanwezigheid met een onaangename geur van rottend vlees. De vlieg op de paddenstoelenhoed, aangetrokken door de stank, schiet weg als wij naderen en verspreidt de paddenstoelssporen voor nieuw nageslacht van de zwam. Met zijn schimmeldraden bewerkt de zwam de boomstam die voor ons op de grond ligt. De schimmel maakt de dode boomstam doordringbaar en eetbaar voor kevers en torren.

Ook bacteriën krijgen nu vat op de stam die uiteindelijk uiteenvalt in anorganisch materiaal dat opneembaar is voor planten.

De bacteriën en schimmels zijn de micro-organismen die het omgevingsbioom vormen. Het is onzichtbaar maar overal aanwezig: in de bodem, op de planten, in de lucht. Het zorgt ervoor dat planten voedingsstoffen kunnen opnemen en biedt bescherming tegen ziekten. Er zijn ook ziekmakende bacteriën, virussen en schimmels onder de micro-organismen waar planten zich tegen willen beschermen.

Wij dragen ook een microbiële diversiteit met ons mee, ons microbioom. Het is aanwezig op onze huid en in onze darmen. Het omgevingsbioom in de natuur bestaat uit bacteriële stammen die ook in onze darmen te vinden zijn. Het darmmicrobioom regelt onze spijsvertering en haalt voedingsstoffen uit ons voedsel. Ze houdt ook verband met de werking van ons immuunsysteem. Bij afname van biodiversiteit komt ook onze microbiom onder druk te staan met nadelige gevolgen voor onze gezondheid. (Bron: Kathy Willis, Groene zintuigen. Waarom je gezonder, gelukkiger en langer leeft met natuur om je heen. Balans. 2024).

Achtereinds Laag

In Achtereinds Laag kun je niet heen om de oeverswaluwen die dit jaar voor het derde jaar op een rij vanuit de Sahel de zwaluwwand weten te vinden. Nabij de zwaluwwand heeft ook een ooi-evaars-paar een broedplaats gevonden. Vanaf de uitkijkheuvel hebben we een prachtig zicht op de nestgaten en de in- en uitvliegende zwaluwen.

De IVN Natuurwerkgroep Waalre zet zich jaarlijks in om de oude nesten te ruimen en schoon zand in de nestgaten aan te brengen. De oude nesten zouden zonder deze ingreep niet opnieuw worden gebruikt door de zwaluwen. De kans op ziekten door parasieten is te groot. Deze zijn in de oude nesten aanwezig, op achtergebleven organisch materiaal. De mens biedt de natuur hier de helpende hand.

We zagen ook de schadelijke gevolgen van stikstofdepositie en droogte in het naastgelegen bos. Hier ligt nog een enorme opgave voor een helpende hand van onze samenleving.

Beleef de natuur

Het is een greep uit de vele thema's tijdens deze excursie die in het teken stond van de Internationale Week van de Biodiversiteit. Voor het eerst een IVN-wandeling op een woensdagochtend.

Deelnemers moesten zich voor deelname inschrijven via de IVN-site. Er was sprake van een zeer goede opkomst om de natuur te beleven. Henk Greijmans en Walter van de Pas waren ook als gids aanwezig. De excursie werd afgesloten met het advies regelmatig tijd in de natuur door te brengen.

Deze excursie kwam tot stand met kennis en ervaring van de werkgroep Publiekswandelingen en de werkgroep Biodiversiteitsherstel.

*Peter Bleijs,
Natuurgids, lid werkgroep Biodiversiteitsherstel*

Nieuwtjes van Tuinwerkgroep D'n Nieuwe Hof

Het blijft een uitdaging voor ons kleine clubje, om van onze heemtuin, een interessante en mooie tuin te maken.

In januari hebben we ons tuinplan voor dit jaar ingevuld en we zijn tevreden over de verdeling van de perken onder de vrijwilligers.

Perk 1 en 2 vooraan zijn gerooid; het stond o.a. overvol met guldenroede. Nu zijn de perken ingezaaid met zaaimengsels van 1 en 2 jarigen en we hopen op veel bloemen die bijen en andere insecten aantrekken.

Peter wist een aantal prachtige afbeeldingen met heemplanten uit onze streek te bemachtigen en zitten nu in een mooie A3 map ter inzage.

Dit jaar is goed te zien hoeveel planten er door Frans in "zijn" perk zijn geplant. Het groeit en bloeit daar dat het een lieve lust is.

Uit verschillende hoeken is bamboe onze kant op gekomen, die we in gepaste lengtes zagen voor het insectenhotel. Al heel wat beestjes maken er dankbaar gebruik van.

De sproei-installatie is na vele jaren weer tevoorschijn gehaald en doet het nog. Met een kleine reparatie en wat verse rubbers is die weer helemaal in orde gemaakt door Marcel.

In april werden we aan de tand gevoeld door 3 leerlingen van de Were Di, die voor hun school-

project "Het Insectenhotel", hadden gekozen. Praktijk onderwijs!

Bij perk 6 linksachter is een deel bedekt geweest met karton en blijkt geschikt te zijn voor nieuwe planten. Punt van discussie was nog het gebruik van compost. Is dat nu wel of niet slim geweest?

Af en toe komt er iemand kijken om eventueel bij de tuingroep aan te sluiten. Ondanks ons charme offensief is dat nog niet gelukt.

We hebben contact met de vrijwilligers van de Vlindertuin Waalre om ervaringen uit te wisselen en we gaan ook andere tuinen bezoeken.

Tot slot is vermeldenswaard dat Martijn Aarts van de Bomengroep, de Anna Paulowna boom achter de tuin zo mooi mogelijk heeft gesnoeid. Met dank!

Herma Veldsink

Gesnoeide Anna Paulowna boom

Verslag Pubquiz “Natuur in de Kempen”

Op woensdag 15 april vond de pubquiz “Natuur in de Kempen” plaats. 25 IVN-leden hadden zich opgegeven, wat mooi over 5 gelijke groepen verdeeld kon worden.

Met Fanny als kartrekker hebben we met zijn zessen besloten een pubquiz te organiseren, zodat leden van IVN Valkenswaard-Waalre elkaar eens konden ontmoeten, buiten hun normale activiteiten voor het IVN om.

Bij binnenkomst kreeg elke deelnemer een puzzelstuk dat samen met vier andere puzzelstukken de afbeelding van een vogel vormde. Zo kwamen alle deelnemers bij toeval in een groep van 5 mensen terecht die elkaar niet persé kenden.

De quiz vond in 3 rondes plaats, waarin afwisselend een beroep werd gedaan op creativiteit, diverse zintuigen en feitenkennis. Ook zaten er lichte opdrachten tussen. Zo zaten er tussen de zoutjes lettervormige knabbels.

Hiermee moesten naar later bleek gescrabbeld worden. Dit zorgde ervoor dat bij groepen waar die zoutjes minder waren opgegeten langere woorden gelegd konden worden.

Veel zintuigen werden ook aangesproken, er werd een beroep gedaan op reuk, tast en gehoor. In de doe-ronde werd onder andere gevraagd een pitrus te pellen. Met een meetlat werd de lengte van het gepelde deel gemeten.

Na elke ronde werden de punten geteld. Na de tweede ronde liep het nog gelijk op. Na de derde ronde maakte de organisatie de eindstand op. Alle deelnemers kregen nóg een kans op een prijs in de individuele ronde. Velen vielen af. Riet en Annelies hielden vol tot het laatst. De beslissing viel met een open vraag. Riet gokte hierbij het best en won bij de individuelen. De groep met de meeste punten bleek uiteindelijk team “Groentje” te zijn, chapeau voor de winnaar!

De quiz zal niet de laatste activiteit voor leden zijn. Heb je zelf ideeën voor een leuke of interessante activiteit: laat het weten via ivn.vawa.voor leden@outlook.com. Of spreek één van de organisatoren aan.

Marcel, Peter, Dylan, Henk, Henny en Fanny

IVN-WANDELING RONDOM DE HUT VAN MIE PILS

Op woensdag 20 mei genoten Riet Hendriks en ik samen van deze fantastische wandeling (Wandelexcursie Aalsterheide en Achtereinds Laag in de Week van de Biodiversiteit 2026). Er was volop belangstelling. Het weer werkte goed mee, op een kort buitje na.

We hadden een geweldige gids, hij wist zóveel te vertellen! Mie Pils was niet haar echte naam. Ze heette Mie Peels. Maar in het Brabants dialect sprak men dat uit als Mie Pils. En natuurlijk was er de link naar het bier dat hier geschonken werd aan de vermoeide reizigers.

De Hut was een overnachtingsplek voor rondtrekkende marskramers, ridders te paard en natuurlijk ook de postkoets. Ook de Heezerhut, tussen Valkenswaard en Heeze, had deze functie.

Voor ons waren er gigantisch veel raakvlakken met de vroegere scholenprojecten in ons IVN-gebouw. Zoals bijvoorbeeld ons heideproject. Het gebied rondom de Hut is grotendeels eigendom van Brabants Landschap en was vroeger heide. Arme zandgrond zoals op veel plaatsen in Brabant. Om de grond vruchtbaarder te maken werd de heide ontgonnen. De bovenlaag werd afgeplagd en met behulp van ontlasting van mens en dier werd getracht de onderliggende laag geschikt te maken voor landbouw.

Ook werden bomen geplant: naaldbomen maar ook loofbomen, om zoveel mogelijk diversiteit te creëren. De zwaluwenwand was druk bezet door de oeverzwaluwen. Het was een komen en gaan, en vanaf de hoge uitkijkpost prachtig te volgen. Van nature gebruiken de zwaluwen vaak een zandwand, maar deze is van beton. Veel stabiel, en hier worden de nesten door de mens schoongemaakt. Dus kan hij permanent gebruikt worden.

De Amerikaanse eik is destijds hier aangeplant, o.a. vanwege het mooie, roodachtig verkleurende herfstblad. Ook vaak te zien bij de oprit van kastelen en buitenhuizen. Maar, zo vertelde onze gids, dat bleek ook nadelen te hebben. Het is een woekeraar, en er zijn maar weinig dieren die er gebruik van kunnen maken. Dit in tegenstelling tot onze inlandse eik, die veel waardevoller is voor allerlei dieren en ook meer ruimte overlaat voor andere bomen en struiken.

In ons project over de eik kwam ook dit heel mooi naar voren.

Een mooie plant waar hij ons attent op maakte was de klis. De stekelige vruchten blijven haken in de vacht van langskomende dieren, zoals de schapen die op de heide grazen. Op die manier worden ze meegenomen naar een andere plek. Dit paste weer precies in ons project "Zaden op reis".

Het was een prachtige wandeling, met zóveel herkenbare verhalen, voor herhaling vatbaar! Heel veel dank aan onze gids, en we houden het zeker in de gaten! Voor een volgende keer hopen we er zeker weer bij te kunnen zijn!

Nelly van der Burgt

Internationale Biodiversiteitsdag

*Internationale Biodiversiteitsdag 2026:
Acting locally for global impact*

Het Ministerie van Landbouw, Visserij, Voedselzekerheid en Natuur (LVVN) nodigde professionals uit overheid, bedrijfsleven, financiële sector, wetenschap en maatschappelijke organisaties uit voor de Internationale Biodiversiteitsdag op 21 mei j.l. in Den Haag. Namens IVN Natuureducatie heb ik de deze bijeenkomst bijgewoond. Het dagprogramma bestond uit een aantal sprekers en de presentatie van het Statusrapport Nederlandse Biodiversiteit 2026 door Naturalis.

*Peter Bleijs
Werkgroep Biodiversiteitsherstel*

Lees het hele artikel van Peter op onze website, of scan deze QR-code:

Werkgroepen

Contactpersoon

Telefoon

E-mailadres

IVN-werkgroepen algemeen

Biodiversiteitsherstel	Peter Bleijs	06-30681037	biodiversiteit.ivn.v.w@gmail.com
Cursussen (regionaal)	Peter Bleijs		p.bleys@kpnplanet.nl
IVN voor de jeugd	Ad Baken	040-2015181	jeugd@ivn-valkenswaard-waalre.nl
Publiciteit	Fred Emmerik	06-20505851	f.emmerik1@upcmail.nl
Publiekswandelingen	Yolanda Werson		secretariaat@ivn-valkenswaard-waalre.nl
Redactie afdelingsblad	Dylan Brand		natuurwijzer@gmail.com
Website	Fanny van Zon		webmaster.valkenswaard.waalre@ivn.nl

IVN-werkgroepen Valkenswaard

Bomen	Martijn Aarts	06-21466671	martijnaarts@onsmail.nl
Natuurwerk Malpie	Ad Baken	040-2015181	h.baken@chello.nl
Natuurwerk Valkenswaard (WOKLE)	Anthonie Crijns		anthoniecrijns@gmail.com
Scholenwerk Valkenswaard	Yolanda Werson		secretariaat@ivn-valkenswaard-waalre.nl
Schoolproject uitleen	Wil Koopman		secretariaat@ivn-valkenswaard-waalre.nl
Tuin D'n Nieuwe Hof Valkenswaard	Herma Veldsink		hermaveldsink@hotmail.com
Vogels	Maarten-Jan van den Braak		mj.vandenbraak58@gmail.com
Zoogdieren	Jan Schutjes	06-23269205	j.schutjes@upcmail.nl

IVN-werkgroepen Waalre

Natuurwerk Waalre	Antoon Obbing Henk de Vrind		ivn.nwgr.waalre@gmail.com
Scholengroep Aalst-Waalre	Ellen Alting Siberg	06-25048770	scholenwerkgroepaalstwaalre@ivn- valkenswaard-waalre.nl
Vlindertuin Waalre	Bernard Fransen		ivnvlindertuinwaalre@outlook.com
Wandelroutes	Henny Heestermans		hennyheestermans@gmail.com

Redactieleden Valkenswaard-Aalst/Waalre

Dylan Brand
Nelly van der Burgt
Yvonne Schouten
Wouter Kiela

LET OP

Tekst digitaal aanleveren als **los bestand** op ons mailadres:
natuurwijzer@gmail.com

Wilt u de foto's als een **los bestand** aanleveren,
dit is belangrijk om een goede kwaliteit afdruk te krijgen.

De inleverdatum voor het **herfstnummer** is
Vrijdag 28 augustus

